

Editörden/Editorial

Planlama Dergisi'nin 2026 yılının ilk sayısı sizlerle yeniden buluşmaktan büyük bir memnuniyet duyuyoruz. Bu sayımızda, planlama disiplininin güncel meselelerini farklı ölçekler, kuramsal çerçeveler ve yöntemsel yaklaşımlar aracılığıyla odağına alan dört araştırma makalesi, iki derleme makalesi, iki görüş yazısı ve bir kitap incelemesinden oluşan zengin bir içerik sunuyoruz.

Sayımızda ayrıca **Prof. Dr. Yiğit Evren'in dosya editörlüğünde Prof. Dr. Ayşe Nur Ökten'e armağan olarak hazırlanan "Ekonomik Mekânı Anlamak" başlıklı özel bir dosya** da yer almaktadır. Bu dosya kapsamında bir araya gelen çalışmaların ve ortaya çıkan bütüncül çerçevenin değerlendirilmesi, sayının ilerleyen bölümlerinde yer alan sunuş metninde ele alınmaktadır. Titiz editöryal katkıları ve süreç boyunca sunduğu özveri, yapıcı eşgüdüm için Prof. Dr. Yiğit Evren'e, dosyaya katkı veren tüm yazarlara ve hakemlere içtenlikle teşekkür ederiz. Bu çalışmanın, Prof. Dr. Ayşe Nur Ökten'in akademik birikimine yakışır nitelikte, güçlü ve kalıcı bir armağan niteliği taşıdığına inanıyoruz.

Sayının ilk araştırma makalesi, ulaştırma sektörünün karbonsuzlaştırılması sürecinde kırsal alanların nasıl sistematik biçimde dışlandığını ele alarak, mekânsal adalet tartışmasını ulaştırma politikaları üzerinden yeniden düşünmeye açmaktadır. Ulusal politika belgeleri üzerinden yürütülen tematik analiz, kırsal hareketliliğin temsiliyet, tanınma ve yeniden dağıtım boyutlarında nasıl görünmez kıldığını ortaya koyarken, hak temelli ve katılımcı bir geçiş yaklaşımına yönelik öneriler geliştirmektedir.

İkinci araştırma makalesi, Türkiye'de hızlı büyüyen firmaların mekânsal örüntüsünü doğu-batı ikiliğinin ötesine taşıyan bir perspektifle inceleyerek, bölgesel kalkınma tartışmalarına ampirik bir zemin kazandırmaktadır. NUTS-2 düzeyindeki verilerle yürütülen analiz, hızlı büyüyen firmaların coğrafi dağılımının tekil bir mekânsal ayrışmadan ziyade sektörel farklılaşmalar üzerinden şekillendiğini göstermektedir.

Üçüncü araştırma makalesi, 6 Şubat 2023 depremlerinin ardından yerel yönetimlerin afet yönetimi kapasitelerini stratejik planlar üzerinden değerlendirmektedir. Finansal, kurumsal, operasyonel ve toplumsal hazırlık boyutlarını birlikte ele alan çalışma, kapasite farklılaşmalarının kaynak düzeyinin yanı sıra söylemsel yönelimler ve kurumsal öğrenme süreçleriyle de yakından ilişkili olduğuna işaret etmektedir.

Dördüncü araştırma makalesi ise kamusal mekânın toplumsal üretimini protesto pratikleri üzerinden ele alarak, Ankara Kızılay'da 2013 ve 2025 yıllarında gerçekleşen protestoları karşılaştırmalı bir mekânsal ko-reografi analiziyle incelemektedir. Çalışma, kamusal mekânın politik ve toplumsal süreçlerle sürekli yeniden biçimlenen dinamik karakterini görünür kılarak kamusal mekân kuramına özgün bir katkı sunmaktadır.

Bu sayının derleme makalelerinden ilki, mahalle kavramını tarihsel bir perspektifle ele alarak Osmanlı Dönemi'nden günümüze uzanan dönüşüm süreçlerini mekânsal ve toplumsal boyutlarıyla tartışmaktadır. Mahallenin biçimsel yapısındaki değişimlerin yanı sıra aidiyet, kimlik ve toplumsal hafızayla kurduğu ilişkiler bütünlüklü bir çerçeve içinde değerlendirilmektedir. İkinci derleme makale ise UNESCO Dünya Mirası Programının gelişimi bağlamında İstanbul'un Tarihi Alanlarına yönelik alınan kararların içerik analizini sunarak, uluslararası koruma yaklaşımlarının zaman içindeki dönüşümünü ve bu dönüşümün yerel planlama pratiklerine yansımalarını irdelemektedir.

Sayımızda yer alan görüş yazılarından ilki, modern öznenin toplumsal yaşamı üretme biçimlerini *chronotopia* ve *flânerie* kavramları üzerinden tartışarak mekân-zaman ilişkisini eleştirel bir bakışla yeniden yorumlamaktadır. İkinci görüş yazısı ise 6 Şubat 2023 depremleri sonrasında ortaya çıkan nüfus hareketlerini ve bu hareketlerin sosyal, ekonomik ve mekânsal etkilerini değerlendirerek afet sonrası yeniden yapılanma süreçlerine dair önemli çıkarımlar sunmaktadır.

Sayıya eşlik eden kitap incelemesi, Richard Sennett'in 2018'de yayımladığı ve 2025'te Türkçeye kazandırılan "İnşa Etmek ve Yaşamak: Şehir Etiği" (*Building and Dwelling: Ethics for the City*) kitabını eleştirel bir perspektifle değerlendirerek şehircilik alanındaki etik tartışmaların kuramsal ve pratik boyutlarına ışık tutmaktadır.

Bu sayının, planlama disiplinindeki güncel meselelerin daha kapsayıcı bir düşünsel çerçevede tartışılmasına ve disiplinler arası etkileşimin güçlenmesine olanak tanınmasını temenni ediyoruz. Sürece emek veren tüm yazarlarımıza, hakemlerimize ve okurlarımıza teşekkür ederiz.

Keyifli okumalar dileriz.

Yayın Kurulu

